

SAVONIA

■ OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
KULTTUURIALA

KAMARIMUSIIKKIA ERI MAISTA

Raportti konserttiproduktiosta

TEKIJÄ: Arianna Grava

Koulutusala Kulttuuriala	
Koulutusohjelma Musiikin koulutusohjelma	
Työn tekijä Arianna Grava	
Työn nimi Kamarimusiikkia eri maista	
Päiväys 16.5.2014	Sivumäärä/Liitteet 16/3
Ohjaaja Hanna Turunen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Kuopion konservatorio	
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön päätavoitteena oli perehtyä huilu-kitara -duon kamarimusiikkiin. Tekijä harjoitti ohjelmistoa ja valmisti konserttiohjelman yhdessä Kuopion konservatorion kitaransoiton opettaja Markku Laakson kanssa.</p> <p>Produktiokonsertti "Kamarimusiikkia eri maista" järjestettiin Kuopion musiikkikeskuksen kamarimusiikkisalissa 23.1.2014.</p> <p>Konsertissa esitettiin teokset: C. Ph. E. Bach: Sonaatti G-duuri, M. Giuliani: Grand duo concertant op. 85, H. Villa-Lobos: Distibucão de flores ja R. Shankar: L'aube enchantée sur le raga "Todi".</p> <p>Opinnäytetyön kirjallisessa raportissa esitellään konsertissa esitetyt teokset ja niiden säveltäjät. Ensin käydään läpi säveltäjien elämänvaiheita ja esitellään heidän musiikillista tyyliään sekä tuotantonsa. Lisäksi kerrotaan konserttiin valmistautumisesta ja sen toteutuksesta.</p>	
Avainsanat	
kamarimusiikki, huilu, kitara, C. Ph. E. Bach, M. Giuliani, H. Villa-Lobos, R. Shankar	

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Music			
Author Arianna Grava			
Title of Thesis Chamber music from different countries			
Date	16.5.2014	Pages/Appendices	16/3
Supervisor Hanna Turunen			
Client Organisation /Partners Kuopio conservatory			
<p>Abstract</p> <p>The main purpose of this thesis was to study the chamber music for flute and guitar -duo. The author practiced and made the concert's programme in collaboration with Kuopio conservatory's guitar's teacher Markku Laakso. The concert-production "<i>Chamber music from different countries</i>" was organised in Kuopio Music centre's chamber music hall on 23.1.2014.</p> <p>The concert presented the following works: C. Ph. E. Bach: Sonata in G-major, M. Giuliani: Grand duo concertant op. 85, H. Villa-Lobos: Distribucao de flores and R. Shankar: L'aube enchantee sur le raga "Todi".</p> <p>The written report presented the concert's works and their composers. First, the lives of the composers and then their music's styles and works. It tells also about the concert's preparation and organization phases.</p>			
Keywords			
Chamber music, flute, guitar, C. Ph. E. Bach, M. Giuliani, H. Villa-Lobos, R. Shankar			

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	SÄVELTÄJÄT	6
2.1	Carl Philipp Emanuel Bach.....	6
2.2	Mauro Giuliani	6
2.3	Heitor Villa-Lobos	7
2.4	Ravi Shankar	8
3	KONSERTTIPRODUKTION TEOKSET.....	9
3.1	Sonaatti g-duuri W 133 "Hamburger"	9
3.2	Grand Duo Concertant op. 85	9
3.3	Distribucão de flores	10
3.4	L'aube enchantée sur le Raga "Todi"	11
4	PRODUKTIOKONSERTTI TOTEUTUS	13
5	YHTEENVETO.....	15
	LÄHTEET	16

1 JOHDANTO

Ensimmäinen kosketukseni huilu-kitara duoon syntyi monta vuotta sitten, kun olin opiskelemassa Venetsian konservatoriossa, jolloin soitimme duona musiikkia kitarransoittoa opiskelevan opiskelukaverini kanssa.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli päästä soittamaan lisää ohjelmistoa huilu-kitara-kokoonpanolla ja perehtyä käytännön työskentelyn kautta huilu-kitara -duon kamarimusiikkiin. Samalla halusin tutustua produktiokonsertissa esitettävien teosten musiikkityyleihin ja eri säveltäjien elämään, kokemuksiin ja kulttuuriin. Musiikki kertoo kulttuurista; konsertin tavoitteena oli esitellä eri musiikkityylejä.

Produktiokonsertti *"Kamarimusiikkia eri maista"* pidettiin Kuopion Musiikkikeskuksen Kamarimusiikkisalissa 23.1.2014. Konsertin ohjelma oli samalla myös matka eri aikakausien ja kulttuurien musiikkiin. Se sisälsi neljä kappaletta barokista moderniin musiikkiin, säveltäjinään saksalainen Carl Philipp Emanuel Bach, italialainen Mauro Giuliani, brasilialainen Heitor Villa-Lobos ja intialainen Ravi Shankar. Konsertissa esiintyivät Arianna Grava (huilu) ja Markku Laakso (kitara), joka oli myös produktiokonsertin taiteellinen ohjaaja. Opinnäytetyön ohjaajana toimi Hanna Turunen.

Raportissa halusin käsitellä erityisesti huilun ja kitaran yhdistelmää sekä säveltäjien elämää ja heidän teoksiaan. Kirjallisen osuuden haasteena oli se, että äidinkieleni on italia. Näin ollen halusin opinnäytetyössäni keskittyä soittamiseen ja hankkia käytännön työskentelyn kautta tulevaisuudessa muusikkona ja opettajana tarvittavia tietoja ja taitoja. Produktioraportissani esittelen konsertin teosten kautta huilu-kitara-duon kamarimusiikin erityispiirteitä ja kerron konserttiin valmistautumisesta. Konsertin juliste, käsiohjelma ja tallenne ovat työn liitteinä.

2 SÄVELTÄJÄT

2.1 Carl Philipp Emanuel Bach

Carl Philipp Emanuel Bach oli saksalainen urkuri, klaveerinsoittaja sekä säveltäjä, joka syntyi Weimarissa 8. maaliskuuta 1714 ja kuoli Hampurissa 14. joulukuuta 1788 (Murtomäki 2012). Hän oli Johann Sebastian Bachin poika ja aloitti klaveerisoiton ja sävellysoopinnot isänsä johdolla. Hän opiskeli lakiopintoja ensiksi Leipzigin ja 1734–38 Frankfurt an der Oderissa. (Kaurinkoski, Hämäläinen, Virtamo 1989.)

C. Ph. E. Bach palveli Fredrik Suuren hovissa (1740–68) cembalistina ja säesti myös huilua soittanutta Fredrik Suurta. *Versuch under die wahre art das clavier zu spielen I-II* (Tutkielma oikeasta tavasta soittaa klaveeria) oli Bachin laatima oppikirja ornamentaatiosta ja esityskäytännöstä. (Murtomäki 2012.)

C. Ph. E. Bachin sävellystyylissä on havaittavissa musiikin tyylinmuutos 1740- ja 1780-lukujen välillä. Kaikissa hänen teoksissaan voi panna merkille siirtymisen galanttiin tyyliin, jonka voidaan sanoa kuuluvan sekä barokin että klassisen musiikin piiriin, ja joka on lähellä wieniläisklassikoiden kypsää ja ranskalaista ekspressiivistä tyyliä. Musiikki ei ole C. Ph. E. Bachin aikana ollut pelkästään viihdyttävää taidetta, vaan sillä haluttiin ilmentää tunteita muun muassa melankoliaa ja haaveita. Siksi teoksista yleensä löytyy rohkeaa harmonian käyttöä ja melodista laulavuutta. (Kasper, Lampila, Tikkanen 1990.)

C. Ph. E. Bachin kamarimusiikkituotanto käsittää sonaatteja cembalolle, huilulle, klarenetille, fagotille, viululle ja pianolle sekä kantaatteja, sinfonioita ja n. 50 klaveerikonserttoa. (Kaurinkoski, Hämäläinen, Virtamo 1989.)

2.2 Mauro Giuliani

Italialainen kitaristi, sellisti ja säveltäjä Mauro Giuliani syntyi Bisegliessa 27. heinäkuuta 1781. Hän muutti jo lapsena Barlettaan, jossa hän opiskeli sellon ja kitaran soittoa. Vuonna 1806 hän muutti Italiasta Wieniin, jossa hän toimi opettajana ja kitarataiturina. Giuliani vieraili konsertoimassa Englannissa ja Venäjällä. Hänet tunne-

taan aikansa parhaana kitaravirtuoosina. Vuonna 1819 Giuliani palasi Italiaan, jossa hän kuoli 8. toukokuuta 1829. (Kaurinkoski, Nieminen, Virtamo 1977.)

Giulianin sävellystyylisi sijoittuu klassismin ja romantiikan tyylien rajakohtaan. Teoksissa näkyy hieno laulavuus ja soitinten solistisempi käsittely. Teema con variazioni eli melodialinja ja sen virtuoosinen kehittäminen on tyypillistä Giulianiin sävellystyylissä.

Kitaralla on huomattava osuus Giulianiin sävellystuotannossa, johon sisältyy paljon muun muassa oppimateriaalia, preludeja ja etydeitä kitaralle. Giuliani sävelsi yli 220 teosta, joiden joukossa on mm. kamarimusiikkia eri kokoonpanoille, myös huilukitara -duolle sekä konserttoja ja variaatioita Rossinin teemoihin kitaralle. (Hech F. Thomas 1980.)

2.3 Heitor Villa-Lobos

Heitor Villa-Lobos oli brasilialainen säveltäjä, joka syntyi 5. maaliskuuta 1887 ja kuoli 17. marraskuuta 1959 Rio de Janeirossa Brasiliassa. Hän opetteli soittamaan selloa ja myöhemmin hän liittyi urbaania kansanmusiikkia soittavaan choro-ryhmään, jonka kanssa esiintyi ravintoloissa ja elokuvateattereissa. (Asikainen, Hetemäki, Sievänen, Virtamo 1992.)

Villa-Lobos matkusteli ympäri Brasiliaa. Hänestä tuli elämää suurempi persoonallisuus, joka kotimaassaan Brasiliassa on saavuttanut lähes legendan aseman. Hän tuki innokkaasti maansa kansanmusiikkia ja loi sen pohjalta uuden sävellystyylin. (Asikainen, Hetemäki, Sievänen, Virtamo 1992.)

1920-luvulla hän oleskeli pääasiassa Pariisissa, jossa herätti huomiota omaperäisyydellään, joskin hänen musiikkiaan verrattiin lähinnä Stravinskyyn. Siellä hän tapasi espanialaisen kitaristin Andres Segovian, jolle sävelsi kaksitoista kiraraetydiä. Kotimaassaan hän toimi myös orkesterinjohtajana ja musiikkikasvatuksen organisoijana. Vuonna 1953 hän vieraili Suomessa. (Asikainen, Hetemäki, Sievänen, Virtamo 1992.)

Erityisesti Bach oli Villa-Lobosille läheinen säveltäjä. Bachin lisäksi Villa-Lobos ihaili Stravinskia, joka hänen mielestään oli moderneista säveltäjistä suurin. Villa-Lobos

onkin säveltänyt sarjan *Bachianas brasileiras* (1930–1945), joka sisältää yhdeksän eri kokoonpanoille kirjoitettua teosta. Hän sävelsi myös oopperoita, kantaatteja, baletteja, kaksitoista sinfoniaa, viisi pianokonserttoa, harppukonserton ja kitaraetyydjä. *Choro* on nimenä neljälletoista sävellykselle, joiden esittäjistön koko vaihtelee yhdestä soittimesta massiiviseen kuoro- ja orkesterikoneistoon. (Isopuro, Paananen, Korhonen 1992. Tarasti 1987.)

2.4 Ravi Shankar

Ravi Shankar oli intialainen sitarinsoittaja ja säveltäjä. Hän syntyi 7. huhtikuuta 1920 Intiassa ja kuoli 11. joulukuuta 2012 San Diegossa. Hän asui kymmenvuotiaaksi saakka Bengalissa. Sen jälkeen hän muutti veljensä tanssija Uday S:n kanssa Pariisiin, jossa hän opiskeli ranskan kieltä ja oli myös taustamuusikkona tanssiryhmässä. Vuosina 1949–56 hän toimii Intian radion orkesterin ja Benaresin Kinnaramusiikkikoulun johtajana vuodesta 1962. (Asikainen, Hetemäki, Virtamo 1992.)

Shankar on 1950-luvulta lähtien esiintynyt intialaisen musiikin lähettiläänä länsimaissa. 1960-luvulla hän esiintyi muun muassa Woodstockissa. Yhteistyötä hän teki mm. viulisti Yehudi Menuhinin, saksofonisti John Coltranen ja Beatles-yhtyeen George Harrisonin kanssa. Harrisonin kanssa hän järjesti 1970-luvulla hyväntekeväisyyskonsertit, joilla autettiin Bangladeshin pakolaisia. (Nurminen 2012. Matilainen 2012.)

Shankar on vierailut myös Suomessa Jyväskylän Kulttuuripäivillä vuonna 1966 (Matilainen 2012) sekä vuonna 1989. (Asikainen, Hetemäki, Virtamo 1992.)

Vuonna 1968 Shankar kirjoitti omaelämäkertakirjan *My Music, My life*. Se sisältää sitarinsoiton oppimateriaalia ja hänen oman elämänsä kokemuksia. Hän on säveltänyt kaksi konserttoa sitarille ja orkesterille (v. 1971, 1976), musiikkia baletteihin, elokuvamusiikkia (v. 1940) ja tanssidraaman. Hän sai kolme Grammy-palkintoa vuosina 1968, 1997 ja 2002. Intian pääministeri kutsui Shankaria Intian kansallisateeksi. (Asikainen, Hetemäki, Virtamo 1992. Nurminen 2012.)

3 KONSERTTIPRODUKTION TEOKSET

3.1 Sonaatti g-duuri W 133 "Hamburger"

C. Ph. E. Bach sävelsi paljon sonaatteja huilulle ja basso continuoille. Bach avarsi suuresti käyttömahdollisuuksia sonaateissaan, mutta täyden kypsyytensä saavutti vasta Mozartin ja Haydnin aikoina.

Hamburger-sonaatin W133 (Bach 1785–86/1955) Bach on säveltänyt sokealle huiluvirtuoosille Hampurissa vuonna 1785–86. Teos ei noudata tavallista sonaattimuotoa, vaan poikkeuksellisesti se on kaksiosainen, sisältäen keskinopea *Allegretto* -osan sekä nopean *Rondo-presto* -osan. Teos sisältää lukuisia virtuoosisia jouksutuksia, jotka erityisesti toisessa osassa edellyttävät huilistilta teknistä taituruutta.

Ensimmäinen osa "*Allegretto*" alkaa huilun liukuvalla melodialla, joka myöhemmin kertautuu korkeammassa rekisterissä. Osan keskellä esiintyy voimakkaampia ja virtuoosisempia rytmejä. Osa päättyy rauhalliseen, vapaaseen kadenssiin, joka antaa esiintyjille mahdollisuuden koristeelliseen improvisointiin.

Toinen osa "*Rondo-presto*" on motorinen ja nopea. Tämä osa huilistille varsin vaativa, sillä se on luonteeltaan virtuoosinen ja edellyttää huilistilta hyvää sormitekniikkaa ja monipuolisten artikulaatiotapojen käyttöä. Pääteema esiintyy kappaleessa monta kertaa sekä duurissa että mollissa.

3.2 Grand Duo Concertant op. 85

Alkuperäinen teos *Grand Duo Concertant op. 85* (Giuliani/1998) on sävelletty vuonna 1817 huilulle ja kitaralle. Teos on omistettu Anne Marie de Schloissnigin muistolle. Myöhemmin teoksesta on julkaistu versioita myös viululle ja kitaralle. Kyseinen teos on neljäosainen ja kestoaltaan varsin pitkä, noin 20 minuuttia. Huilun ja kitaran vuorovaikutus on vauhdikasta ja leikillistä koko teoksen ajan.

Allegro moderato alkaa huilun kohoiskulla. Huilu esittelee teeman matalassa rekisterissä. Teema siirtyy vuorotellen huilulle ja kitaralle, ja erityisesti osan keskivaiheilla on kitaralla solistisempi jakso.

Andante molto sostenuto alkaa kitaran alkusoitolla. Kahdeksan tahdin jälkeen alkaa huilun melodinen fraasi kevyesti kitaran säestäessä sointuarpeggioin. Teoksen keskellä on lyhyt ja leikillinen osa *Scherzo-Vivace*, jossa huilu ja kitara yhdistävät hyvin osan spontaanisuutta ja eloisuutta vuorovaikutuksessaan. Jokaisen fraasin kertauskia esiintyjät voivat halutessaan soittaa esim. eri tempolla sekä artikulaatiotavoilla ja ottaa enemmän aikaa kertausten välillä.

Allegretto espressivo on rauhallinen päätös teokselle. Tässä osassa esiintyy usein hidastus (rit.), joka luo illuusion osan päättymisestä. Tätä kuitenkin seuraa dolce-jakso. Tarkoitus on nimenomaan se, että musiikki rauhoittuu osan loppua kohden.

3.3 Distribucao de flores

Distribution de flores -teoksen (Villa-Lobos/1970) Villa-Lobos on säveltänyt vuonna 1932 kumppaninsa Armida Neves d'Almeid (lempinimi Mindinha) muistolle. Tämä teos on saanut innoituksensa luonnonkansojen musiikista ja kreikkalaisesta antiikin ajan musiikista.

Teos lähtee liikkeelle kitaran vapautuneella soololla. Kitaran yläsävelsarjan äänet luovat erityisen tunnelman teoksen alussa. Huilu alkaa soittaa pentatoniseen asteikkoon pohjautuvaa melodiaa. Kitaran säestyskuviot puolestaan kuulostavat rummun ääneltä. Kappalessa ei ole tahtisoitusta eikä -viivoja, esitysmerkintänä on *lento*.

Keskellä teos jatkuu *piu' mosso*-merkinnällä ja huilun triolit tehostavat liikkuvuutta. Loppuvaiheessa pääteema soi jälleen rauhallisesti samalla tavalla kuin alussa ja päättää hidastuen teoksen.

3.4 L'aube enchantee sur le Raga "Todi"

Sana *Raga* tarkoittaa väriä tai mielialaa. *Raga* on intialaisen taidemusiikin perustava ja luonteenomainen ilmiö. Se merkitsee ensinnäkin 5, 6 tai 7- sävelistä asteikkoa, jotka liikkuvat tavallisesti oktaavin puitteissa ensin ylöspäisinä ja sitten alaspäisinä. Periaatteessa jokainen raga soitetaan määrätyllä hetkellä, jolloin on huomattava, että pohjoisten ja eteläisten koulukuntien välillä on olemassa asiasta käsityseroja. Tällaisia ragoja on olemassa satoja eri nimisiä ja niiden hallitseminen on kokonaan oma tieteesä. Eri ragojen sanotaan kuvaavan erilaisia luonteita ja niissä on tunnelmaan vaikuttavia ominaisuuksia. Intialainen esiintyjä esitystilanteessa improvisoi melodiaa johdattaen kuulijan ajatuksia.

Intialaisessa klassisessa musiikissa melodialla on runsaasti filosofista ja uskonnollista sisältöä. Ihmisten elämään, muun muassa syntymään, kuolemaan ja avioliittoon liittyvissä suurissa tapahtumissa, lauletaan lauluja ja balladeja.

Intialaisen taidemusiikin teorian historia jakautuu neljään pääjaksoon: *veda-kausi*, *"klassisten" teoreetikkojen aika*, *keskiaika* ja *uusi aika*. *Veda*-tekstien laulaminen oli aikaisemmin monimutkainen liturginen taidemuoto. Enää ei voida olla varmoja siitä, että heidän esitystapansa on alkuperäinen. Yli 3000 vuoden kuluessa on tapahtunut muutoksia. Tällä hetkellä tekstit käsittävät paljon hymnejä. *Klassisena aikana* teoreetikot kirjoittivat teokset, joissa määriteltiin oktaavin seitsemän sävelen tarkka sävelkorkeus. *Keskiaikana* syntyi uusia ragoja ja Intian pohjoisosiin tunkeutuneiden islaminuskoisten musiikkikulttuuri vaikutti Intian omaan taidemusiikkiin. Viimeisen ajanjakson (*uusi aika*) aikana, käytettiin ensimmäisen kerran termiä raga musiikillisessa merkityksessä. Teoreetikot yhä useammin jakoivat oktaavin kahteentoista puolisävelaskeleen. Lähtökohtana he pitivät oktaavin seitsemää pääsäveltä. (NAJ/PG, WK/PG, EKr 1978.)

L'aube enchantee sur le Raga "Todi", (Villa-Lobos/1970) esitysmerkintänä on *Slowly and freely, senza misura*. Kappaleen tempo on vapaa, jolloin esiintyjä voi siis päättää sen itse tilanteen mukaan. Teoksen alkuvaiheessa huilu esittelee mikrotonaaliset sävelkorkeuden muutokset, jotka kuuluvat raga "Todi"-muotoon.

Ca 60 -merkkinnästä alkaen soitinten vuorovaikutus on aktiivisempaa ja huilun kadenssin jälkeen ensimmäinen osa päättyy. *Ca 132* -osa on nopea huilulle, ja kitara soittaa periaatteessa raga "Todi"-muodon. Teoksen loppuvaiheessa huilun stemma kuulostaa improvisaatiolta. Paikoin esiintyy unisono-jaksoja kitaran kanssa.

4 PRODUKTIOKONSERTTI TOTEUTUS

Vuoden 2013 syyskuun alussa päätin konserttiin tulevat teokset ja aloitin heti itsenäisen harjoittelun. Ensimmäinen yhteinen harjoitus oli vasta myöhemmin, lokakuun lopussa. Sovimme tuolloin jo seuraavat harjoitukset. Joulukuun ja tammikuun alussa harjoittelimme kahta kappaletta kerrallaan intensiivisesti. Harjoittelimme tarkasti rytmejä ja dynamiikkaa ja yritimme pikku hiljaa löytää sopivaa balanssia ja hioa puhtautta. Soitimme vaikeimpia paikkoja ensin hitaasti ja sitten nopeasti monta kertaa. Näin koko ohjelma tuli harjoiteltua hyvin. Joulun aikaan pidimme harjoitustauon. Tammikuussa harjoittelimme kaksi kertaa viikossa konserttipäivään saakka.

Konsertin julisteen ja käsiohjelman tein ohjaajani pienellä avustuksella itse. Halusin laittaa julisteeseen kuvan omasta kotikylästäni Italiassa. Käsiohjelma oli mielestäni selkeä ja sitä oli helppo seurata. Konserttijulisteet laitoin musiikkikeskukselle noin viikkoa ennen konserttia. Konsertin juliste ja käsiohjelma ovat työn liitteinä (Ks. Liitteet 1 ja 2).

Pyysin Kuopion konservatorion äänittäjää Tommi Kupiaista videoimaan konsertin ja hän lupasi tulla paikalle puoli tuntia ennen konsertin alkua. Konserttitalenne on työn liitteenä (Ks. Liite 3).

Opinnäytekonsertti järjestettiin 23.1.2014 kello 14.30 Kuopion musiikkikeskuksen kamarimusiikkisalissa. Ennen opinnäytekonserttiani samassa tilassa oli toinen tapahtuma. Tästä johtuen aikataulu oli tiukka, mutta pääsimme kuitenkin saliin ennen konsertin alkua järjestämään tuolit, nuottitelineet ja tilan valmiiksi. Tämän jälkeen kävimme läpi vaikeimpia paikkoja jokaisesta teoksesta.

Ennen konserttia minulla oli aika hyvä fiilis. Tiesin että osaamme teokset riittävän hyvin. Pientä jännitystä oli havaittavissa molemmissa soittajissa konsertin alkupuolella, mutta pikkuhiljaa soittomme alkoi vapautua. Konsertissa oli lyhyt väliaika, jonka aikana tarkisteltiin huilun ja kitaran virityksiä. Sen jälkeen konsertti jatkui loppuun asti mukavasti. Konsertin ohjelma oli teknisesti ja musiikillisesti vaativa ja erityisesti loppupuolella soitostani puuttui vähän voimallisuutta ja rohkeutta.

Sain positiivista ja kannustavaa palautetta lautakunnalta ja palautteenantotilanne oli rento. Kokonaisuutena konsertti oli lautakunnan mielestä onnistunut hyvin. Olen

onnellinen siitä ja kiitollinen myös opettajille ja ystäville neuvoista ja palautteista, jotka auttoivat minua toteuttamaan työn alusta loppuun asti.

5 YHTEENVETO

Opinnäytetyöni päätavoite oli perehtyä huilu-kitara -duon kamarimusiikkiin. Mielestäni tämä tavoite toteutui erittäin hyvin. Soitimme duopartnerini Laakson kanssa ensimmäistä kertaa yhdessä tämän opinnäytetyön myötä. Yhteistyö tällä kamarimusiikkikokoonpanolla (huilu-kitara) toimi hyvin. Ohjelmiston harjoittaminen ja konserttiesitys onnistuivat ja balanssi huilun ja kitaran välillä oli sopivasti tasapainossa.

Esityksen jälkeen sain positiivista palautetta lautakunnalta varsinkin siitä, että ohjelma oli vaativa, monipuolinen, hyvin suunniteltu ja lisäksi huilu-kitara -duoparin musisointi oli kautta linjan ammattimaista ja luontevaa. Konsertti onnistui siis hyvin myös lautakunnan mielestä.

Produktion aikana sain musiikista ja yhteismusisoinnista paljon uusia tietoja ja taitoja, jotka ovat tärkeitä jatkossa elämässäni ja myös opetustyössäni. Opin, että käytännön kamarimusiikkityöskentelyissä yhteiset harjoitukset kannattaa suunnitella hyvin ja pitää ne suunnitellussa aikataulussa, sillä näin esiintyjät pystyvät keskittymään täydellisesti. On parempi myös harjoitella säännöllisesti yhtä teosta ja sen vaikeuksia kerrallaan. Lisäksi opin, että teoksen ymmärtäminen vaikuttaa soittamiseen. Keskustelimme Laakson kanssa mm. teosanalyysistä ja fraseerauksesta ja vaihdoimme mielipiteitä. Nämä keskustelut auttoivat ymmärtämään teoksia paremmin.

Tämän produktion teema oli hyvä valinta ja olen tyytyväinen, että sain pikkuhiljaa koko työn tehtyä. Minulle jäi konsertista erittäin positiivinen tunne. Se oli merkittävä kokemus ja iso työ siksi, koska eri osa-alueet edellyttivät myös suomen kielen hallintaa. Sain arvokasta oppia siitä, kuinka konsertti järjestetään ja mitä kaikkea siihen kuuluu Suomessa.

Tulevaisuudessa haluan soittaa lisää tällä ja myös muilla kamarimusiikkikokoonpanoilla. Tästä kokemuksesta eteenpäin tiedän paremmin, kuinka paljon teoksia huilu-kitara -kokoonpanolle on olemassa, ja joiden soittamisesta voisin vielä nauttia.

LÄHTEET

Painetut lähteet

Asikainen, Raija, Hetemäki, Ilari, Virtamo, Kimmo (toim.) 1992. Suuri musiikkitietosanakirja 6. Keuruu: Weiling + Göös ja Otava. (s. 15)

Asikainen, Raija, Hetemäki, Ilari, Sievänen, Kirsi, Virtamo, Kimmo (toim.) 1992. Suuri musiikkitietosanakirja 6. Keuruu: Weiling + Göös ja Otava. (s. 234)

Hech F. Thomas, 1980. Giuliani, Mauro. *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. Toim. Stanley Sadie. Macmillan Publishers limited, 1980. London. (s. 413-414)

Isopuro, Jukka, Paananen, Riitta-Liisa, Korhonen, Kimmo (toim.) 1992. *Sävelten maailma 3*. Helsinki: WSOY. (s. 148)

Kaurinkoski, Tuula, Hämäläinen, Irja, Virtamo, Keijo, (toim.) 1989. *Suuri musiikkitietosanakirja 1*. Keuruu: Weiling + Göös ja Otava. (s. 108)

Kaurinkoski, Tuula, Nieminen, Marjut, Virtamo, Keijo, (toim.) 1977. *Otavan iso musiikkitietosanakirja 2*. Keuruu: Otava (s. 387)

Kasper, Eira, Lampila, Raija, Tikkanen, Riitta, 1990. *Musiikin ystävän käsikirja*. Helsinki Otava. (s. 250)

Tarasti, Eero. 1987. *Heitor Villa-Lobos ja Brasilian sielu*. Jyväskylä: Gaudeamus.

WK/PG, NAJ/PG, EKr, 1978. Intialainen musiikki. *Otavan iso musiikkitietosanakirja 3*. Toim. Kaurinkoski, Tuula, Leskinen, Eija, Nieminen, Marjut, Virtamo, Keijo. Keuruu: Otava. (s. 148-154)

Nuottijulkaisut

Bach, Carl Philipp Emanuel 1955. Hamburger Sonate g-duuri W 133. Schott & Co. Ltd.

Giuliani, Mauro 1998. Grand Duo Concertant Op. 85. Musikverlag Zimmermann.

Shankar, Ravi 1990. L'aube enchantée sur le Raga "Todi". Editions Henry Lemoine.

Villa-Lobos, Heitor 1970. Distribucao de flores. Editions Max Eschig.

Internet lähteet

Matilainen, Ville 2012: *Ravi Shankar oli sitarin sankari*. Artikkelit Ylen Elävä arkisto -sivustolla. [Julkaistu 12.12.2014]. Aineisto hyödynnettävissä:
http://yle.fi/elavaarkisto/artikkelit/ravi_shankar_oli_sitarin_sankari_92295.html#media=92299

Murtomäki, Veijo 2012: *Bachin pojat ja muita saksalaissäveltäjiä*. Musiikin historiaa verkossa - sivuston artikkelisarja: Klassismin klaveerimusiikki. [Julkaistu 17.9.2012]. [Aineisto hyödynnetty 6.5.2014]. Saatavissa: http://muhi.siba.fi/xwiki/bin/view/Muhi/View?id=klas_klasklav6&q=cph_ebach&collection=1&type=basic&tab=0

Nurminen, Jussi 2012: *Maailman tunnetuin sitaristi Ravi Shankar kuoli*. Artikkelit Yle uutiset/Kulttuuri. [Julkaistu 12.12.2012] Aineisto hyödynnettävissä:
http://yle.fi/uutiset/maailman_tunnetuin_sitaristi_ravi_shankar_kuoli/6412289

LIITTEET

Liite 1: Juliste

Liite 2: Käsiohjelma

Liite 3: DVD-tallenne

KAMARIMUSIIKKIA ERI MAISTA

Arianna Grava, huilu

Markku Laakso, kitara

Torstaina 23.1.2014 klo 14.30

Kuopion Musiikkikeskuksen Kamarimusiikkisalissa

Tervetuloa!

Vapaa pääsy

Opinnäytekonsertti

KAMARIMUSIIKKIA ERI MAISTA

Arianna Grava, huilu

Markku Laakso, kitara

Torstaina 23.1.2014 klo 14.30
Kuopion Musiikkikeskuksen Kamarimusiikkisalissa
Tervetuloa!
Vapaa pääsy

Opinnäytekonsertti

Ohjelma

Carl Philipp Emanuel Bach:

(1714 - 1788)

Hamburger Sonaatti g-duuri W 133

Allegretto

Rondo - presto

Mauro Giuliani:

(1781 – 1829)

Grand duo concertant Op.85

Allegro moderato

Andante molto sostenuto

Scherzo - vivace

Allegretto espressivo

* * *

Heitor Villa Lobos:

(1887 – 1959)

Distribucao de flores

Ravi Shankar:

(1920 – 2012)

L'aube enchantee sur le Raga "Todi"

Arianna Grava, huilu

Markku Laakso, kitara

Carl Philipp Emanuel Bach on säveltänyt Hamburger-sonaatin Hampurissa vuonna 1785. Sävellysajankohta ajoittuu säveltäjän tyylinmuutoskauteen kohti galanttia tyyliä, jolle tunnusomaista on melodian muodon kepeys ja yksinkertaisuus verrattuna sitä edeltäneeseen barokin tyyliin.

Italialainen Mauro Giuliani on säveltänyt teoksen Grand duo concertant op. 85 huilulle (viululle) ja kitaralle vuonna 1817 Anne Marie de Schloissnigin muistolle.

Ensimmäinen osa Allegro moderato perustuu huilun ja kitaran jatkuvalla vuorovaikutukselle. Teema siirtyy vuorotellen huilulle ja kitaralle ja toistuu eri muodoissa osan aikana.

Teoksen toinen osa Andante molto sostenuto alkaa kitaralla alkusoitolla. Huilu jatkaa laulullisella teemalla, jota se osan loppuvaiheessa koristelee.

Keskellä teosta on lyhyt ja iloinen Scherzo-vivace osa. Viimeinen osa Allegretto espressivo on rauhallinen päätös teokselle.

Heitor Villa-Lobos sävelsi teoksen Distribucao de flores vuonna 1932 kumppaninsa Arminda Neves d'Almeid (lempinimi Mindinha) muistolle.

Tämä teos on saanut innoituksensa luonnonkansojen musiikista ja kreikkalaisesta antiikin ajan musiikista. Perinteinen luonnonkansojen musiikki on lähes kokonaan yksiäänistä, myöhemmin sisältäen lisäksi usein rummut tai muita lyömäsoittimia.

Tässä kappaleessa huilu soittaa pentatoniseen asteikkoon pohjautuvaa melodiaa. Kitaran säestyskuviot puolestaan tuovat mieleen rummun äänen.

Villa-Loboksen sävellystuotanto käsittää paljon lauluja sekä kamarimusiikkia ja sinfonioita, joissa hän pyrki yhdistelemään brasilialaisen ja eurooppalaisen myöhäis-romantiikan ajan musiikin vaikutteita.

Ravi Shankar oli intialainen säveltäjä ja "sitarin kummisetä". Hän sävelsi L'aube enchantee-teoksen ystävälleen huilisti Jean-Pierre Rampalille.

Termi Raga tarkoittaa intialaisia moodeja, jotka eivät ole vain asteikkoja, vaan sävellysmoodi sisältää joukon melodisia periaatteita, joiden mukaan ragaa käsitellään.

Niin sävel- kuin rytmimoodeihinkin liittyy lisäksi uskonnollinen maailmanjärjestystä heijasteleva symbolijärjestelmä, joka omalta osaltaan ohjaa moodien käyttöä. Todi on yksi sävelmateriaalityyppi.

Musiikilla on suuri merkitys intialaisten ihmisten elämässä. Suurissa tapahtumissa muun muassa syntymään, kuolemaan ja avioliittoon liittyvissä sekä myös tiettyinä vuodenaikoina lauletaan lauluja ja balladeja. Intialaisen taidemusiikin teorian historia jaetaan neljään pääjaksoon: veda-kausi, klassinen aika, keskiaika ja uusi aika.

Arianna Grava on syntynyt Vittorio Venetossa Italiassa, jossa hän aloitti huilunsoiton opiskelun A. Corelli musiikkikoulussa. Opinnot jatkuivat aluksi Venetsian konservatoriossa ja myöhemmin Trenton konservatoriossa, josta hän valmistui v. 2008 ja teki huilun diplomin jatkotutkinnon keväällä 2012.

Grava on opiskellut ja osallistunut useille mestarikursseille useiden opettajien johdolla, mm. Mary Karen Clardy, Cristine Meyr, Andrea Oliva, Stefano Parrino, Mikael Helasvuo, Päivi Kukkonen, Elina Rajjas. Hän on toiminut huilunsoiton opettajana musiikkikouluissa Italiassa ja sijaisena Kuopion konservatoriossa. Hän on myös soittanut useissa Nuorten orkestereissa Italiassa ja Kuopion kaupunginorkesterissa sekä kamarimusiikkikokoonpanoissa.

Tällä hetkellä Grava opiskelee musiikkipedagogiksi Savonia ammattikorkeakoulussa, jossa hän on suorittanut huilunsoiton B-kurssitutkinnon keväällä 2012 Terhi Aurala-Heiskanen johdolla.

Markku Laakso työskentelee Kuopion konservatoriossa kitaransoiton opettajana. Hän opettaa myös Savonia-ammattikorkeakoulussa ja Taideyliopiston Sibelius-Akatemian Kuopion toimipisteessä.

Kiitokset:

Hanna Turunen, Markku Laakso, Terhi Aurala-Heiskanen, Mikko Toivanen, Ystävät.